

הודעת נשיא ארה"ב לקונגרס (19.10.1973)

אני מבקש היום שהקונגרס יאשר סיוע בטחוני של חירום בסך 2.2 מיליארד דולר לישראל ו-200 מיליון דולר לקמבודיה. בקשה זו דרושה כדי לאפשר לארה"ב לנקוט מדיניות אחראית של פעולה בשני האזורים שבהם היציבות חיונית אם רצוננו לבסס מבנה שלום גלובלי.

יותר מרבע מאה, ככל שאינטרסים אסטרטגיים של המעצמות הגדולות התמקדו בו, מהוה המזרח-התיכון נקודת-מוקד לסכסוך עולמי פוטנציאלי. מאז פרצה המלחמה שוב ב-6 באוקטובר, בהביאה אסון על עמי ישראל וערב כאחד, היתה ארה"ב מעורבת באורח פעיל במאמצים לסייע להסדר. פעולותינו שם שיקפו את אמונתנו, כי אנו חייבים לנקוט צעדים הדרושים לקיום איוון הקשרים הצבאיים ולהשגת יציבות באזור. הבקשה שאני מביא היום לפני הקונגרס תאפשר לנו את הגמישות החיונית להמשכת הנשיאה באחריות זו. כדי לקיים מאזן כוחות ולהשיג באורח זה יציבות, מספקת עכשיו ממשלת ארה"ב ציוד צבאי לישראל כדי למלא את שאיבדה במלחמה. הדבר דרוש כדי למנוע היווצרות חוסר-איוון ניכר כתוצאה מאספקה רחבת ממדים לסוריה ומצרים על-ידי ברה"מ.

המחיר של החלפת תחמושת וציוד שאבד לישראלים היה גבוה מאוד. בתריסר ימי הלחימה הראשונים אישרה ארה"ב משלוחים לישראל של ציוד שעלה 825 מיליון דולר, לרבות תובלה. הפריטים העיקריים המסופקים עתה על-ידי ארה"ב לישראל כוללים תחמושת שגרתית מסוגים שונים, טילי אויר-אויר ואויר-קרקע, תותחים, כלי-נשק אישיים וצוותיים וחימוש תקני של מטוסי-קרב.

בנוסף מספקת ארה"ב לישראל טנקים, מטוסים, מכשירי אלוט וציוד צבאי אחר חלף זה שאבד בפעולה.

עד כה השתדלה ישראל להשיג את הציוד הדרוש באמצעות תשלום מזומנים וברכישות באשראי, אולם ממדי הסכסוך הנוכחי וממדי האספקה הסובייטית, יצרו צרכים החורגים מיכולת ישראל להמשיך לשלם במזומנים ולרכוש באשראי. האלטרנטיבה למזומנים ולמכירות באשראי היא לספק לישראל גם סיוע צבאי כמענק.

ארה"ב עושה כל מאמץ לשים קץ לסכסוך זה במהירות ובכבוד, בימים ולא בשבועות. אולם תכנון זהיר מחייב אותנו להתכונן למאבק ממושך יותר. לכן אני מבקש שהקונגרס יאשר סיוע חירום לישראל בסך 2.2 מיליארד דולר. אם הלחימה תתמתן, או אם, כפי שאנו מקוים בכל-לב, יושם קץ לסכסוך עד מהרה, לא יוקצו הסכומים שלא יהיו חיוניים לחלוטין. כן אני מבקש 200 מיליון דולר לסיוע חירום לקמבודיה.

אני בטוח שהקונגרס והעם האמריקני יתמכו בבקשה זו לסיוע חירום בשביל שני ידידים אלה המצויים במצור. לעשות פחות מזה הרי זה לא רק ליצור חוסר-איוון מסוכן בזירות אלה, אלא גם לסכן את מבנה השלום בעולם בכללותו.

ריצ'ארד ניקסון, הבית הלבן, 19.10.73

דובר צה"ל מודיע:

הזירה הסורית:

בפעולת אחיה"צ תקוף פה שרידון סורית-ירדנית, נעים נוספת את פרוחתינו בגזרה הדרומית. ההתקפה נהדפה והקרבות נסתימו סמוך לשעה 1730. אכידות האויב מסתמנת היום בכ-30 טנקים בזירה זו.

הזירה הירדנית:

בסיכום קרבות היום, ההחלבות כוחותינו את האגף הגזרה המרכזית וחדרו לעומק שלטח מצרים. ממערב להעלה כדי 20-25 ק"מ. פרוחתינו נחקלו בהתנגדות פרוחתי אויב, שהיוך וחיל"ה של האויב, משך כל פעולת הגזרה בפעולות אלה. הו מדו סוללות טילים, אהסילהיה ומחננים צבאיים אחרים של האויב. אפידות האויב בקרבות אלה כ-70 טנקים.

פעילות אויב:

חיל האויה סייע לכוחות הקרקע בשתי הזירות וכן תקפו סוללות טילים לאורך העלה. בקרבות אויב הפילו מטוסינו היום 25 מטוסים מצריים ו-2 מטוסים סוריים.

דו"ח מסכם ליום 20 באוקטובר, שעה 1700

המלחמה — כללי

- הרמטכ"ל: אנו מכתבים המהלכים; הכוח בעורף האויב גדל בהתמדה; הנחנו תנאים למתקפה.
- על ההסברה הישראלית: אניס (דובר מצרים) — השוואת הסברתנו לנאציזם: מייחס לישראל הפצת שקרים וזיוף באוירה של התלהבות מעור שה; ישראל מנסה מתוך יאוש ללחום בהשפעות הפסיכולוגיות המסוכנות של המלחמה על הישראליים; שימוש בסיפורי הצלחות מדומות; יש ראל מחקה תוקפנות הנאצים, מגמותיהם הגזר עניות ואמצעי הטרור שלהם (ראה גם רדיו קהיר על מטרות מצרים, להלן, המשוה את ישראל לנאצים).
- אל-תורה הסורי (20.10.73): „הלוחם המצרי אינו משחרר רק האדמה הכבושה אלא גם את הנפש הערבית מן המשקעים... אחרותנו הלאור מית מתחזקת ומדבירה את כל ההבדלים האזר ריים, השבטיים והעדתיים”.

בעיות במוקד ההתעניינות

- המלחמה בחזית המצרית: מתחזק הרושם שחל מפנה מכריע לטובת ישראל.
- היחסים בין המעצמות: נסיעת קיסינג'ר למוסקבה, והשערות בדבר אפשרות הפסקת האש. דעות בעתונות הזרה, כי מוטב לעצור את המלחמה לפני שינחלו הערבים תבושה מוחצת.
- הנפט: איזון באמצעי התקשורת בעולם בין המודאגים לבין התקיפים.

דובר צה"ל מודיע:

חילופי אש ארטילריים נמשכו מסך הלילה לסירוגין בגזרה המרכזית, משני עברי העלה סואץ.

ברמת הגולן נפלו מספר פגזים באיזור הישובים רמת-מגשימים ועין-זיוון. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק.

מגבול לבנון נורו טילי קטיושה לעבר כפר גלעדי ואיזור צפת. גם במקרים אלה לא היו נפגעים ולא נגרם נזק.

פרינות הסיליט על חיל העם פעלו משך הלילה בתחילי מצריים וסוריה:

- א. דרומית לנמל טרטוט בסוריה הופצז גשר שעל נהר אל-אכראש.
- ב. הופצזו מתנחת ופתקניט צפאיים באיזור דלתת הפילוס; ביקן הפיט-לביק רוזטה.
- ג. כוח על ההופצזו היכי חדר לנמל על ג'רדקה בליט סוף, ויגע וחילבל בפלי שייט מעצמו במעגן.
- ד. פטינות צי האוייב לא הגיבו ולא הצריעו לכל הפעולות האלה; ופתות הביצוע חזרו כל כוחותינו בשלום לבסיסיהם.

הרצוג: נוצרו הנתונים לשלב ההכרעה, אך הוא עצמו טרם הגיע. כוח המשימה במערב התעלה עוסק בהשמדת טילי נ"מ, אך לא רק בכך. הפי קוד המצרי עומד בפני זילמה — השיקולים המדיניים והצבאיים סותרים; בחזית הצפון הדפנו כל הכוחות; עמידת גבורה של צה"ל, עזרה היסטורית של ארה"ב; כוח המשימה הפך לראש גשר וניצל את ההצלחה הראשונית; האויב ה מצרי אינו מודע למתרחש; בצבא הסורי אוסרים על חיילים מדרגת מג"ד ומטה להאזין לרדיו.

חזית סוריה

- כוחות צה"ל התקדמו בגיזרה הצפונית.
- אל-אחבאר (בירות): תוך 24—48 שעות יהא הקרב המכריע בגולן; החיים בדמשק שבים למסלולם.
- אסושיאיטד פרס מדמשק: נראה כי המלחמה בחזית הסורית מקבלת אופי של מלחמת התשה.
- רדיו דמשק על אבדות צה"ל אתמול: 52 טנקים,

- צות אל-ערב: ישראל מגייסת טייסים מארה"ב.
- קריאות רבות בשידורים הערבים לערביי השטח חים וכן לערביי ישראל, ביניהן: 1. מאת ד"ר סיד נופל, סגן מזכ"ל הליגה הערבית. 2. קריאות רדיו דמשק ורדיו מצרים, גם לערביי ישראל. 3. דיווחים על פעולות צעירים ערבים בגדה המערבית, הן צבאיות (פיגועים חבלניים) הן הסברת יות (המונים ערבים מזדהים, לא הועמדו משא יות לשרות הישראלים, שביתת פועלים).
- שר הבטחון: מטרת כוח המשימה — השמדת טי לים וארטילריה ופגיעה במערך המצרי במערב התעלה; בחזית סוריה זכינו בהישגים טריטורי אליים ופגענו בכוח הסורי; יד צה"ל בשתי החזי תות על העליונה, אך המחיר יקר; המלחמה כה אינטנסיבית עד שלא יתכן כי תהיה ארוכה; רצוי שתסתיים בהזיפת המצרים מסיני; צה"ל היה ערוך ומוכן; מה שחסר לנו היה סוגי ציוד ונשק מסויימים; לא ניזום הפסקת אש אך אם תהיה יוזמה לא נתנגד עקרונית, בתנאי של הדדיות; מטרת הערבים בתחילת המלחמה — חיסול ישראל; אין לחץ מדיני אמריקני כתמורה להספקת הנשק (רדיו).

מנסה להטות שימת הלב מהמערכה העיקרית בסיני על-ידי ביצוע פעולות הסתננות לגדה ה- מערבית... מבצעים אלה אינם משרתים מטרה אסטרטגית וחייבים להיכשל".

סוכנות הידיעות המזרח-תיכונית: ישראל ביצעה פעולת יאוש.

אל-אהראם: ישראל הטילה ללחימה בסיני שבע חטיבות שריון וכן יחידות מילואים.

פרשנות — צות אל-ערב: הקרבות בסיני גדו- לים מן העצומים שבקרבות הטנקים במלחמת- העולם השנייה; המפקדה הישראלית נוהגת שיטה חדשה — אין מתחשבים באבידות בנפש ובנשק כבעבר; הישראלים מנסים להופיע כמי שהחזירו היוזמה לידיהם; השיטה — נסיון להשיג אישג מדיני על-ידי העמדת פנים כי אפשר לחדור ללב הכוחות המצריים ולהסתנן לגדה המערבית של התעלה.

17 זח"למים, 3 סוללות ארטילריה, 1 מוצב פי- קוד, 1 בסיס נ"ט, מספר כלים אחרים.

מקורות רשמיים בדמשק: קוסיגין ביקר בבירה הסורית (סוכנות ידיעות גרמנית).

כתב „טיימס" בדמשק: הצבא הסורי רחוק מאוד מלהשבר.

סוכנות הידיעות הצרפתית בדמשק: סוריה מב- ססת עמדתה במלחמה; החיים היומיומיים בדמשק כרגיל; החלטת האדם ברחוב נחושה לנצח.

רויטר מדמשק: נבנים מחדש הגשרים ועוסקים בתיקון הנזקים; מצב המלחמה הפסיק את מערך הייצור.

חזית מצרים

מטרות המלחמה

- אל-גומהוריה על מטרות המלחמה:
 1. שחרור האדמות הכבושות מאז יוני 1967;
 2. הנחלת תבוסה לאסטרטגיה הישראלית וה- אמריקנית, שלפיה לישראל צבא בלתי-מובס;
 3. באמצעות שתי המטרות הקודמות — להגיע למטרה האסטרטגית של הערבים: השבת זכויות העם הפלסטיני במולדתו ובאדמתו.הלקח שלמדו הערבים מן המלחמה: המשכות הל- חימה עד להגשמה מלאה של המטרות היא התנאי הראשון וההכרחי להצלחת כל „פעולה מדינית או דיפלומטית שהיא".
- רדיו קהיר על מטרות מצרים: כפיה של החלטות האו"ם; פעולות צבאיות לשמירת זכויות האדם; שימת קץ להעמדת העולם „תחת שליטת הציר- נות הנתמכת בידי האימפריאליזם העולמי, וזאת על-ידי כניעה לה ולשאיפותיה, כדוגמת מה שזמם הנאציזם לעולם כולו".
- אל-אהראם: ישראל אינה יכולה לטעון עוד כי ביכולתה לשמור על בטחונה; תבוסת 1967 הג- בירה את רצון הערבים לעמוד כנגד ישראל; בשלב זה אין מקום להפסקת המלחמה.

על מעבר כוחות צה"ל למערב התעלה

- רדיו מצרים ברוסית: ממערב לתעלה חודרות „קבוצות ישראליות המתפרצות דרך האגמים המרים".
- פרשן ירדני: החודרים מעבר לתעלה — אלמנטים קטנים שהסתננו מעבר לתעלה, ושכוונתם להש- מיד עמדות טילים וסוללות ארטילריה; עיתוני ירדן — המצרים מצפים להשמדת הכוח המס- תנן.
- דעת כותרות העיתונים במצרים היום: „האויב

כללי

היכל במאמרו באל-אהראם מכין את דעת הקהל במצרים לסיום המלחמה ומציין כי העניין הטרי- טוריאלי אינו כה חשוב; העיקר שנופצה דוקט- רינת הביטחון הישראלית.

אחמד בהא אל-דין באל-אהראם: נופצה האגדה של אזלת היד הערבית; „עתיד הערבים יהא לעובדה"; „הזמן במלחמה הוא מדם ולא מזהב"; הוכח כי אף שלמעצמות-העל השפעה, ממלאים הרצונות המקומיים תפקיד גדול, והכניעה לד- רישות מגבוה אינה בלתי נמנעת (רמז לשיחות קוסיגין-סאדאת).

שר החוץ המצרי: מצרים לא תתן לנתיני מדי- נות זרות הלוחמים בשירות ישראל את ההגנה של אמנת ג'נבה; היא תראה אותם כשכירי חרב; על מדינותיהם למנוע את השתתפותם.

רדיו קהיר משדר הוראות לאזרחים להקפיד על סודיות וכללי בטחון-שדה.

כותרות עיתונים במצרים: „היכולת הצבאית עירערה הערכות המערב"; „ישראל איבדה מח- צית הטנקים שלה בסיני"; „ארה"ב מודה בנר- כחות אנשי צבא שלה בישראל".

סוכנות הידיעות הצרפתית מקהיר על ביקור קוסיגין: יש להניח שתכניתו כללה לא רק הפ- סקת אש אלא גם הסדר סופי בשני שלבים: 1. הפסקת הקרבות; 2. נסיגת כוחות ישראל מסיני; סאדאת נקט יוזמה לפתוח במלחמה והודיע לרוסים אך לא ביקש חוות דעתם; ה- קרמלין נתן ביטוי לאי הסכמתו על-ידי פינוי האזרחים הסובייטים ימים אחדים לפני פרוץ המלחמה.